

Dem Leseverstehen und dem Hörverstehen fällt im Kommunikationsprozess eine zentrale Rolle zu: es umfasst die Wahrnehmung, das Verstehen und die Interpretation. Diese sind die Voraussetzung für jegliche Interaktion. Deshalb zählen das Leseverstehen und das Hörverstehen in der Fremdsprachendidaktik zu einer der Basisfertigkeiten, die die Grundlage für den Spracherwerbsprozess bilden. Das Hauptlernziel der Entwicklung dieser Fähigkeiten ist die Teilnahme an der direkten Kommunikation.

BIBLIOGRAFIE

1. Neuner, G./Hunfeld, H. (1993): *Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Eine Einführung*. Berlin: Langenscheidt.
2. Neuner, G./Krüger, M./Grewer, U. (1981): *Übungstypologie zum kommunikativen Deutschunterricht*. Berlin/München: Langenscheidt.
3. Trim, J./North, B./Coste, D./Sheils, J. (2001): *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Straßburg: Europarat.
4. Wienold, G. (1973): *Die Erlernbarkeit der Sprachen. Eine einführende Darstellung des Zweisprachenerwerbs*. München: Kösel.

УДК 37.091.31

Шевченко Олена, Лещенко Тетяна
Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

У статті висвітлено проблему застосування мобільного навчання в освітньому процесі: зарубіжний досвід. Акцентовано на потребі педагогічно вмотивованого й раціонального впровадження мобільного

навчання у вишівський навчальний процес. У процесі дослідження зарубіжного досвіду застосування мобільного навчання в освітньому процесі обґрунтовано необхідність і цінність такого застосування. Навчання з активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій у майбутньому буде тісно пов'язане з розвитком та розповсюдженням мобільних засобів зв'язку, навчальних програм та додатків, використанням технології жестикуюльційного інтерфейсу, що дозволить підвищити якість освіти та розширити її можливості.

Ключові слова: Інтернет, освітній процес, мобільне навчання.

Shevchenko Olena, Leshchenko Tatiana

Poltava State Medical University, Ukraine

MOBILE LEARNING IN THE EDUCATIONAL PROCESS: INTERNATIONAL EXPERIENCE

The article deals with the problem of using mobile learning in the educational process: foreign experience. The necessities of pedagogically motivated and rational introduction of mobile learning into the university educational process have been emphasized. In the process of researching the foreign experience of using mobile learning in the educational process, the necessity and value of such application is substantiated. Education with the active use of information and communication technologies in the future will be closely linked with the development and distribution of mobile communications, educational programs and applications using gestural interface technologies that will improve the quality of education and expand its capabilities. The article deals with the main trends and abstracts of foreign practice in the application of mobile learning in education.

Keywords: Internet, educational process, mobile learning.

Рівень розвитку технологій у галузі використання мобільних засобів зв'язку та мобільного Інтернету сприяє ефективній організації навчального процесу. Реформи, що відбуваються у вищій освіті, призводять до появи

нових методик навчання, зокрема і методики мобільного навчання. Проте, аналіз науково-методичної літератури вказує на необхідності проведення розвідок у даному напрямку, оскільки залишається дискусійним понятійний апарат, відбувається уточнення окремих компонентів методики мобільного навчання, досліджуються позитивні і негативні сторони використання мобільних пристроїв, розробляються та удосконалюються методики навчання із застосуванням мобільного навчання.

Тому вбачаємо за необхідність розглянути основні тенденції та тези зарубіжної практики щодо застосування у навчанні мобільної освіти.

Аналітичне агентство Nielsen [6] провело дослідження, присвячене виявленню особливостей використання мобільних пристроїв жителями різних країн (у дослідженні брали участь жителі 10 країн світу) та склало докладну статистику. Результати дослідження показали, що практично у всіх країнах рівень проникнення мобільних телефонів досить високий. У більшості країн користувачі розумних мобільних телефонів – це молодь. Близько 1,0 млрд. жителів світу мають доступ до мобільного Інтернету, а один із п'яти користувачів використовує високошвидкісний доступ до мережі Інтернет, що базується на технології 4G.

У програмному документі «Мобільне навчання для якісної освіти та соціального включення» [9], який був опублікований Інститутом інформаційних технологій у навчанні при ЮНЕСКО, зазначається, що сучасний педагог має звертати особливу увагу на те, що мобільні засоби зв'язку мають значну популярність серед молоді та шукати шляхи їх використання у навчанні з метою оптимізації процесу викладання. Питання теорії та практики застосування мобільних пристроїв та мобільних освітніх ресурсів в освіті протягом останніх десятиліть активно обговорюються на різних наукових заходах: в Європі проводиться Міжнародні конференції «Мобільне навчання» (International Conference Mobile Learning), «MLearnCon». В Англії започаткували проєкт «The

Mobile Learning Network Project (MoLeNET – Система мобільного навчання)», мета якого полягає в поширенні технологій мобільного навчання, результатом якого стало створення єдиної віртуальної системи. У рамках цього проекту учасники проводять дослідження дидактичних можливостей різних мобільних засобів зв'язку. Другим великим зарубіжним проектом є американський проект «Mobile Learning Environment Project (Середовище мобільного навчання – The MoLE)», який об'єднує учасників з 22 країн світу, які впроваджують технології мобільного навчання у процес викладання різних дисциплін через використання єдиної платформи, що з'єднує мобільні освітні ресурси та методики їх освоєння. Значний інтерес становлять результати проекту «Mobile Technologies in Lifelong Learning: best practices (Мобільні технології в навчанні через все життя – MOTILL)», який реалізується на європейському просторі та досліджує дидактичні можливості мобільних засобів зв'язку та їх вплив на здобувачів освіти.

Єврокомісія заснувала проекти MOBlearn іMlearning. В Канаді створено Консорціум мобільного навчання (Them-LearningConsotrium), а в Австрії– державний стандарт на мобільне навчання. Корпорація Intel започаткувала проект «Навчання завжди та всюди» [5].

Масштабне використання мобільних пристроїв у процесі навчання детермінує необхідність розробки специфічного спрямування освітньої політики. У зв'язку з цим у багатьох країнах створюються громадські органи, такі як Канадський Консорціум мобільного навчання – MLearning Consortium, який об'єднав університети та найбільші компанії, результатом діяльності яких є створене середовище мобільного навчання, яке не залежить від простору та часу. MLearning поширюється завдяки розвитку технологій мобільного зв'язку, що базується на застосування мережі Інтернет, і в майбутньому може стати потужним засобом підвищення успішності навчання здобувачів освіти. Впровадження в систему сучасної

вітчизняної освіти такий вид електронного навчання як мобільне навчання ставить перед науковцями та практиками низку питань, які потребують свого вирішення [3]. По-перше, слід розглянути, що ж включає зміст поняття «мобільне навчання»; по-друге, необхідно дослідити які зміни слід запровадити у всі компоненти та рівні освітньої системи (теоретико-методологічні основи, цілі, зміст, засоби, методи, форми та види навчальної діяльності; по-третє, виявити дидактичні функції, властивості мобільних пристроїв та умови їх застосування у процес навчання.

У науковій літературі в даний момент існує кілька визначень та трактувань поняття «мобільне навчання», в основі даних визначень лежать або технологічні особливості, або дидактичні можливості даних пристроїв.

У рамках проєкту MoLeNet (www.molenet.org.uk) під мобільним навчанням розуміють процес використання портативних, бездротових, зручних та доступних мобільних пристроїв в освіті, з метою оптимізації та підтримки навчання, що дозволить здобувачу освіти спілкуватися, створювати або отримувати інформацію, а його діяльність стане ефективнішою. Отже, використання мобільних пристроїв в освіті дозволяє полегшити, підтримати, розширити можливості викладання та навчання, це означає, що мобільне навчання працює найкраще, коли є додатковим до основної форми.

Ми з погоджуємося з Т. Реккеданом [10], про те, що мобільні пристрої, що використовуються в процесі навчання, значно змінюють останнє у бік не тільки модифікації форм навчання та розширюючи просторові можливості організації процесу, а й розвитку нових форм пізнання та формування менталітету. Інтеграція мобільного навчання в сучасну систему освіти робить його своєчасним (just-in-time), достатнім (just enough) та індивідуалізованим (just-for-me). Саме ці характеристики і відрізняють мобільне навчання від традиційного електронного (e-learning) та змішаного навчання, що характеризуються мультимедійністю,

інтерактивністю, структурованістю.

Мобільне навчання є нова форма навчання, яка відрізняється від дистанційного, а технології мобільного навчання трансформують процес навчання і роблять реальним постулат про активну участь того, хто навчається у своїй власній освіті. Вчені С. Кумар, С. Геддес [6; 8] у своїх дослідженнях так само поділяють два типи навчання: мобільне та електронне (e-learning), відзначаючи, що мобільне навчання відрізняється доступністю за часом і в просторі, забезпечуючи постійний доступ до навчального матеріалу, що дозволяє сформувати у того, хто навчається, розуміння освіти як безперервного процесу, що супроводжує його протягом усієї життєдіяльності (life-long education).

У визначенні терміна «мобільне навчання» дане С. Геддесом [6] також відзначається можливість мобільного навчання впливати на поведінку та менталітет здобувача освіти. С. Кумар [8] зазначає, що мобільне навчання – це не процес перенесення навчальних матеріалів на невеликий екран та застосування мобільних пристроїв, а розробка інноваційних освітніх мобільних матеріалів, які освоюватимуться через запровадження інноваційних форм навчання: навчальний мікроблог, стрічка новин, курскасти та ін.

Компанія Bersin & Associates, яка займається дослідницькою та консалтинговою діяльністю у сфері послуг зв'язку, у своїх публікаціях стверджує, що M-learning сьогодні стає основним видом освіти. Основна причина – зручність для користувачів. Генеральний директор та президент Bersin & Associates Джош Берсін переконаний, що «мобільне навчання – це початок нової ери безпрецедентної швидкості, гнучкості та досягнень, які здатні надавати працівникам ключові знання і навички саме тоді, коли їм це необхідно» [4].

Модель мобільного навчання запропонували науковці Р. Горбатюк та Ю. Тулашвілі [3].

Рис.1. Модель мобільного навчання

Учені переконані, що найбільш динамічною та активною по відношенню до основного суб'єкта освіти є модель мобільного навчання.

Запровадження M-learning у системі вищої освіти дасть такі переваги [3]:

- суб'єкти навчання отримують змогу взаємодіяти між собою і викладачем у зручний для них час;
- застосовувати одні й ті ж самі прийоми навчальної діяльності в аудиторії та поза нею;
- безперервного обміну інформацією;
- використання мобільних пристроїв у будь-якому місці і в будь-який зручний час.

Опитування викладачів показало, що цей формат навчання змінює ставлення здобувачів до власної освіти, дозволяє їм розвивати аналітичне мислення, навички самоорганізації, саморозвитку, професійного становлення, вміння критичного аналізу отриманих знань та ефективного застосування їх на практиці [5].

Таким чином, мобільне навчання має високий дидактичний потенціал, а його технології, інтернуючись в освіту, створюють нову модель професійної підготовки.

Реалізація на практиці моделі мобільного навчання можлива за ефективного використання інтерактивних, інноваційних методів навчання, методів, заснованих на автономії здобувачів освіти. Слід зазначити, що найбільш перспективний шлях впровадження мобільних пристроїв у навчання полягає у грамотному поєднанні нових форм навчання (інтерактивні лекції, вебінари, симуляції, тренінги, дискусії), нових видів навчальних завдань (слайд-презентації, веб-проекти, навчальні подкасти) та традиційних. Таким чином, мобільне навчання в системі професійної освіти має будуватися на принципі інтерактивного керованого самонавчання, що дозволить знизити деструктивний вплив інформаційно-комунікаційних технологій на соціальну та когнітивну діяльність здобувача освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варяница Л., Шевченко О., Петросова В. Цифрові інструменти Google для української освіти: використані можливості в умовах війни. Академічні візії. 2023. № 17. Режим доступу: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/229>
2. Голуб Т. Використання мобільних телефонів як спосіб активізації пізнавальної діяльності. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/01008zwd-c805.docx.html>
3. Горбатюк Р., Тулашвілі Ю. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота» Вип. 27. С. 31–34.
4. Лещенко Т., Шевченко О. Можливості застосування мобільних технологій у навчанні української мови як іноземної. Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м.

Полтава, 30 березня 2023 р. Полтава, 2023. С. 144–147.

5. Шевченко О. М. Використання презентацій, електронних портфоліо і блогфоліо на заняттях української мови як іноземної: методичні принципи і критерії ефективності. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 56, т. 4. С. 150–155.
6. Geddes S. Mobile Learning in the 21st Century: Benefit for Learners. 2004.
URL: <http://knowledgetree.flexiblelearning.net.au/edition06/download/geddes.pdf>
7. Kukulska-Hulme A. Mobile Learning for Quality Education and Social Inclusion. UNESCO IITI. M., 2010.
8. Kumar S. Blackboards to Blackberries: Mobile Learning Buzzes across Schools and Universities. 2010.
URL: <http://www.learningsolutionsmag.com/authors/315/sesh-kumar>
9. Mobile Learning: What it is, why it matters, and how to incorporate it into your learning strategy. 2008. URL: <http://www.m-learning.org/knowledge-centre/whatismllearning>
10. Rekkedal T., Dye A. Mobile Distance Learning with PDAs. Mobile Learning: Transforming the Delivery of Education and Training. Ed. by M. Ally. 2009. URL: <http://www.aupress.ca/index.php/books/120155>

УДК 37.091.31

Шуневич Б., Поцілуйко М.

**Львівський національний університет природокористування,
м. Дубляни, Україна**